
Vergaderjaar 2025–2026

36 915 J

Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds (J) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	7
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	7
3	Uitvoeringsartikelen	9
3.1	Artikel 1 Investeren in waterveiligheid	9
3.2	Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen	12
3.3	Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	13
3.4	Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	15
3.5	Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	16
3.6	Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit	19
4	Bijlagen	21
4.1	Bijlage 1: Verdiepingsbijlage	21
4.2	Bijlage 2: Projectoverzichten	27

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat voor het Deltafonds (J).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

V.P.G. Karremans

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Algemeen

Naar aanleiding van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II 2015–2016 [34 475 XII, nr. 12](#)) worden bij alle begrotingsartikelen op het Mobiliteitsfonds en Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Tabel 1 Ondergrenzen

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd.

- Allereerst is de begrotings(wet)staat voor het Deltafonds voor het jaar 2026 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.
- Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
- Via de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3) worden alle relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
- Tenslotte zijn in de projectenoverzichten (paragraaf 4.2) van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
 - Van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
 - Van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

Verdiepingsbijlage (paragraaf 4.1)

In de Ontwerpbegroting 2026 is aangegeven dat op het Deltafonds de verdiepingsbijlage voor het laatst werd gepresenteerd (conform de Rijksbegrotingsvoorschriften). Tijdens het Wetgevingsoverleg Begrotingsonderzoek (WGO) over de IenW begrotingen 2026 heeft de vorige minister toegezegd om dit voorjaar 2026 met de minister van Financiën in overleg te

treden over de terugkeer van de verdiepingsbijlage. Conform de [Toezegging bij Begrotingsonderzoek Infrastructuur en Waterstaat | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#) is met het ministerie van Financiën afgesproken om de verdiepingsbijlage op artikelniveau te presenteren voor de fondsen. Als onderdeel van de artikelsgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.1) door middel van een meerjarige mutatietabel op artikelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit geldt voor de volledige looptijd van het fonds.

Realistisch ramen en overprogrammering

In de Voorjaarsnota 2025 is, in het kader van een pilot, de overprogrammering verhoogd om te bezien of dit leidt tot betere uitputtingscijfers en daarmee tot een realistischer begroting. Bij deze pilot is geen sprake geweest van het verschuiven van programmering

In 2025 was sprake van een nadelig saldo op het Deltafonds (DF), doordat de realisatie hoger was dan het beschikbare kasbudget. (Uw Kamer is hierover onder meer bij de 2e suppletoire begroting 2025 geïnformeerd). Conform de Comptabiliteitswet wordt een tekort in jaar t ten laste gebracht van het kasbudget in jaar t+1, waardoor kasbudget uit 2026 (t+1) nodig is om de overschrijding in 2025 (t) te dekken. Door het inhouden van de prijsbijstelling, eerdere kasschuiven naar latere jaren (o.a. bij Voorjaarsnota 2025), tegenvallers in de uitvoering en door het nadelige saldo (overschrijding) van over 2025 te financieren, stonden de kasbudgetten niet meer in de juiste verhouding tot de programmering.

Om nieuwe overuitputting te voorkomen en de begroting in een realistischer en stabiel ritme te plaatsen wordt daarom circa € 225 miljoen naar 2026 geschoven. Hiermee sluiten budget en programmering beter op elkaar aan en wordt de overprogrammering afgebouwd tot een beheersbaar niveau. Het benodigde kasbudget voor 2026 wordt gedekt door middelen uit 2027. Er wordt niet geput uit de periode 2032 en verder, zodat het kaskader langjarig stabiel blijft. Dit is in lijn met het coalitieakkoord en biedt langjarige stabiliteit voor de uitvoeringsorganisatie van IenW: Rijkswaterstaat.

Bij Ontwerpbegroting 2027 en Voorjaarsnota 2027 worden de beschikbare budgetten voor 2028 en verder in de juiste verhouding tot de programmering gezet op basis van onder andere de laatste informatie van de uitvoeringsorganisaties.

Overzicht geschatte Budgetflexibiliteit

Gezien het specifieke karakter en samenhang van de begrote uitgaven op het Mobiliteitsfonds wordt de budgetflexibiliteit op de volgende manier berekend. Als juridisch verplichte uitgaven worden beschouwd: realisatieprojecten en programma's, DBFM-contracten, apparaatsuitgaven en Exploitatie, Onderhoud en Vernieuwing (Instandhouding). De projecten en programma's die in de planuitwerkings- en verkenningsfase zitten, worden gezien als bestuurlijk gebonden. (Risico)reserveringen zijn beleidsmatig gereserveerd. De generieke investeringsruimte wordt aangemerkt als vrij te besteden/niet juridisch verplicht.

Coalitieakkoord Jetten-I

Op 30 januari 2026 is het coalitieakkoord Jetten I gepresenteerd. In deze voorliggende suppletoire begroting zijn de budgettaire gevolgen van dit akkoord verwerkt. In paragraaf [2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties](#) is een nadere toelichting hierover opgenomen. Dit betreft met name de verwerking van de taakstellingen uit het coalitieakkoord. Het volledige budgettaire beeld voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor wat betreft de verwerking van de taakstellingen is een overzicht opgenomen op de beleidsbegroting HXII.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletioire uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)								
	Art.	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 t/m 2039
Vastgestelde begroting 2026		1.924,1						
Belangrijkste suppletioire mutaties:								
<i>Kader relevante mutaties:</i>								
1. Saldo 2025 Uitgavenartikelen		- 150,6						
2. Overboekingen ministeries	div.	1,7	- 1,7	- 0,7	- 0,4	- 0,3	- 0,3	- 2,1
3. Overboeking hoofdstuk XII	div.	- 4,9	- 3,2	- 2,3	- 2,3	- 0,7	- 0,4	- 1,2
4. Desalderingen	div.	16,2	25,7	- 16,6	- 3,0	- 19,5	- 38,4	- 193,3
5. Kadereaanpassing Voorjaarsbesluitvorming	div.	225,0	- 225,0					0,0
6. CA Efficiency taakstelling	art 5		- 1,8	- 3,6	- 5,4	- 7,0	- 7,0	- 56,1
CA Taakstelling Vernieuwing Rijksdienst	art 5				- 6,4	- 15,8	- 15,8	- 126,5
7. Prijsbijstelling 2026	art 5	41,3	50,3	29,3	25,3	26,1	26,0	199,4
Loonbijstelling 2026	art 5	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	11,4
<i>Niet kader relevante mutaties:</i>								
8. KRW- reservering naar KRW uitvoering	art 7		41,0	21,0	20,0			
	art 5		- 41,0	- 21,0	- 20,0			
9. Instandhouding excessieve prijsstijgingen/tegenvallers	art 3		104,8					
	art 5		- 104,8					
Stand 1e suppletioire begroting 2026		2.054,4	- 154,1	7,6	9,2	- 15,7	- 34,4	- 168,3

Tabel 3 Belangrijkste suppletioire ontvangstenmutaties 2026 (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)								
	Art.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2032 t/m 2039
Vastgestelde begroting 2026		166,6						
Belangrijkste suppletioire mutaties:								
<i>Kader relevante mutaties:</i>								
1. Saldo 2025	5.10	- 159,6						0,0
1. Saldo 2025ontvangstenartikelen	div.	9,0						0,0
2. Overboekingen ministeries	div.							0,0
3. Overboeking hoofdstuk XII	div.							0,0
4. Desalderingen	div.	16,2	25,7	- 16,6	- 3,0	- 19,5	- 38,4	- 193,3
5. Kadereaanpassing Voorjaarsbesluitvorming	div.							0,0
Stand 1e suppletioire begroting 2026		32,2	25,7	- 16,6	- 3,0	- 19,5	- 38,4	- 193,3

Toelichting

1. Saldo 2025

De begroting van het Deltafonds vertoont over het jaar 2025 een nadelig saldo van € -159,6 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten. Het nadelig saldo wordt in 2026 als verlaging van de ontvangsten geboekt op het artikelonderdeel 5.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. In dit wetsvoorstel is naast deze ontvangstenverlaging ook het volledig nadelig saldo op de juiste uitgaven- en ontvangstenartikelen

- (producten) begrotingstechnisch verwerkt, uitgavenartikelen verlaagd met € 150,6 miljoen en de ontvangstenartikelen verhoogd met € 9,0 miljoen.
2. Overboekingen ministeries
Dit betreft diverse overboekingen van en naar andere begrotingshoofdstukken binnen de Rijksbegroting.
 3. Overboekingen hoofdstuk XII
Dit betreft diverse overboekingen van en naar hoofdstuk XII.
 4. Desalderingen
In 2026 wordt aan verschillende projecten binnen het Deltafonds bijdragen van derden toegevoegd. De belangrijkste desaldering betreft de aanpassing van de bijdrage waterschappen aan het HWBP.
 5. Kaderaanpassing Voorjaarsbesluitvorming
De overprogrammering van het Deltafonds, na verwerking van doorwerking saldo 2025 en de geactualiseerde programmering bedroeg € 491 miljoen. Via het generale beeld wordt € 225 miljoen vanuit 2027 overgeboekt. Daarmee komt de overprogrammering in 2026 uit op € 266 miljoen.
 6. CA Efficiency taakstelling
CA taakstelling vernieuwing Rijksdienst
Het doel van het Kabinet Jetten-I is om de apparaatsuitgaven structureel te verminderen en de Rijksdienst te vernieuwen naar een kleinere, efficiëntere en minder complexe overheid. Voor het Deltafonds betekent dit een opgaven van € -1,8 miljoen in 2027, oplopend tot structureel € 22,8 miljoen vanaf 2030. Zie voor nadere detaillering 1e suppletoire begroting 26 hoofdstuk XII paragraaf 2.3 Overzicht taakstellingen Jetten-1.
 7. Prijsbijstelling 2026
Loonbijstelling 2026
Dit betreft de toevoeging van de toegekende loon- en prijsbijstelling tranche 2026. In de MJN26 is besloten dat een deel van de prijsbijstelling tranche 2026 vanaf 2028 wordt ingehouden. De loon- en prijsbijstelling wordt in de eerste suppletoire begroting 2026 op artikel 5 Investeringsruimte geparkeerd. Bij de Ontwerpbegroting 2027 worden deze gelden verdeeld over de budgetten van de projecten en programma's welke geïndexeerd moeten worden.
 8. Vanuit de investeringsruimte (artikel 5) wordt € 82 miljoen, waarvan € 41 miljoen in 2026, aan de beschikbare middelen voor de KRW toegevoegd.
 9. In 2027 wordt aan artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing vanuit de investeringsruimte € 71,4 miljoen toegevoegd voor excessieve prijsstijgingen en € 33,4 miljoen voor exogene tegenvallers op onderhoud. De tegenvallers betreffen herstelkosten, inclusief gevolgschade stuw Borgharen als gevolg van een schip dat tegen de stuw aangevaren is € 22,1 miljoen. De overlaatdam Bosscherveld is eerder doorbroken. Gebleken is dat de overlaat ontworpen is voor 0,5 meter verval, maar de praktijk is dat 2,5 meter verval kan voorkomen. Voor de aanpassing wordt thans € 11,3 miljoen aan het projectbudget toegevoegd.

3 Uitvoeringsartikelen

3.1 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van de uitvoering artikel 1 Investeren in waterveiligheid (bedragen x € 1.000)											
1	Investeren in waterveiligheid	Stand Ontwerp	Mutaties Via	Stand Vastge-	Mutaties 1e	Stand 1e	Mutaties 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Mutaties 2031
		Begroting (1) Amendemen	NvW'en Bteengroting	stelde Bteengroting	Suppletoi Bteengroting	Sreuppletoire Bteengroting	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
		(2)	(3)	(4)	(5)						
	Verplichtingen	926.718		926.718	319.655	1.246.373	298.234	68.312	261.937	357.088	74.422
	Uitgaven	613.490		613.490	24.756	638.246	259.684	- 53.949	- 62.104	- 61.924	- 70.240
	waarvan juridisch verplicht										
1.01	Grote projecten waterveiligheid	15.849		15.849	20.532	36.381	995	- 24.174	5	- 7.492	8.121
	Programma										
1.01.01	HWBP-2 Waterschapsprojecten	8.300		8.300	13.264	21.564	10.592	- 13.251			
1.01.02	Programma HWBP-2 Rijksprojecten	287		287	1.114	1.401		- 9.836			
1.01.03	Ruimte voor de rivier	3.984		3.984	- 1.967	2.017	- 1.090	- 1.097	- 1		
1.01.04	Maaswerken	3.278		3.278	8.121	11.399	- 8.507	10	6	- 7.492	8.121
1.02	Ontwikkeling waterveiligheid	559.535		559.535	- 348	559.187	260.573	- 33.127	- 62.081	- 54.506	- 78.111
1.02.01	Planning waterveiligheid	123.961		123.961	24.086	148.047	- 16.327	6.467	7.554	4.004	
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	1.419		1.419	0	1.419	0	0	0		
1.02.02	Aanleg waterveiligheid	435.574		435.574	- 24.434	411.140	244.246	- 39.594	- 69.635	- 58.510	- 78.111
1.03	Studiekosten	38.106		38.106	4.572	42.678	- 106	3.352	- 28	74	- 250
1.03.01	Studie en onderzoekskosten	38.106		38.106	4.572	42.678	- 106	3.352	- 28	74	- 250
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS				8.267	8.267					
1.03.02	Overige studiekosten	0		0	0	0					
	Ontvangsten	166.339		166.339	24.305	190.644	22.081	- 17.863	- 3.046	- 19.458	- 38.409
1.09	Ontvangsten investeren in waterveiligheid	166.339		166.339	24.305	190.644	22.081	- 17.863	- 3.046	- 19.458	- 38.409
					0	0					
1.09.03	Ontvangsten waterschappen HWBP	165.833		165.833	23.149	188.982	21.932	- 16.247	- 3.046	- 19.458	- 38.409
1.09.04	Overige ontvangsten HWBP	10		10	0	10					
1.09.05	Overige aanleg ontvangsten	496		496	1.156	1.652	149	- 1.616			

Toelichting Verplichtingen

De hogere verplichtingen bij Voorjaarsnota van € 319,7 miljoen worden met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2025 (€ 643,0 miljoen), verschuiving van verplichtingenruimte naar latere jaren (€ -209,0 miljoen) en overboekingen binnen het DF (€ -126,6 miljoen). Daarnaast zijn er diverse kleinere mutaties die per saldo leiden tot een verhoging van de verplichtingen van € 12,3 miljoen.

Saldo 2025

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € -643,0 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Verplichtingenverschuivingen

De verschuiving naar latere jaren van € -209 miljoen betreft met name de herziene planningen van de keringbeheerders bij het HWBP en HWBP-2 en Rijksprojecten € -72,1 miljoen, het in latere jaren aangaan van verplichtingen voor het HWBP Rijksprojecten € -128,8 miljoen en een correctie van onterecht opgevoerd verplichtingenbudget voor HWBP overige projectkosten € 4,1 miljoen. Bij het project Ruimte voor de rivier 2.02 wordt verplichtingenbudget naar latere jaren verschoven (€ -11,5 miljoen) omdat voor de projecten Lob van Gennep en Zuidelijk Maasdal het projectbesluit in 2027 wordt genomen in plaats van 2026. Daarnaast zijn er diverse kleinere mutaties die leiden tot een verlaging van € -0,7 miljoen.

Overboekingen binnen het Deltafonds

De belangrijkste mutatie betreft het project Bestaande Spui Middelen waar € -152,8 miljoen, waarvan € -125,7 miljoen in 2026, teruggeboekt wordt naar de investeringsruimte in afwachting van verdere besluitvorming over de spuiopgave. Enkele kleinere boekingen van per saldo € -0,9 miljoen.

Uitgaven

Artikel 1.01 Grote projecten waterveiligheid

De verhoging bij Voorjaarsnota met € 20,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2025 (verlaging met € -2,7 miljoen), desalderingen € 5,6 miljoen, een kasschuiven vanuit latere jaren € 15,7 miljoen en enkele kleinere boekingen van per saldo € 1,9 miljoen.

Saldo 2025

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € -2,7 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Desalderingen

De ontvangsten zijn € 5,6 miljoen hoger onder andere door de afwikkeling juridische schikking bij project Eemdijk en in verband met project Zuidelijke Randmeren voor de afwikkeling herstelkosten thermisch gereinigde grond.

Kasschuiven

Uit latere jaren wordt een bedrag van € 15,7 miljoen naar 2026 verschoven. Deze verschuiving is onder andere nodig voor de financiering van een onherroepelijk arbitraal vonnis waardoor de kosten van bestortingswerkzaamheden aan Consortium Grensmaas moeten worden betaald, compensatie voor de afschaffing van de accijnsvrijstelling op rode diesel en het project Lekdijk in verband met de finale afrekening, meerkosten monitoring en schadeafwikkeling.

Artikel 1.02 Ontwikkeling waterveiligheid

De verlaging van dit artikelonderdeel met € -,2 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit de volgende mutaties, een verlaging ad € - 239,5 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2025, kasschuiven vanuit latere jaren van € 242,8 miljoen en desalderingen € 10,1 miljoen. Daarnaast zijn er diverse kleinere boekingen die leiden tot een verlaging van € -13,6 miljoen.

Saldo 2025

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 239,5 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Kasschuiven

Om binnen het Deltafonds de beschikbare bedragen in overeenstemming te brengen met de geactualiseerde programmering zijn budgettair neutrale kasschuiven over de diverse jaren noodzakelijk, een verhoging van € 17,8 miljoen. De overprogrammering van het Deltafonds, na verwerking van doorwerking saldo 2025 en de geactualiseerde programmering bedroeg € 491 miljoen. Via het generale beeld wordt € 225 miljoen vanuit 2027 overgeboekt. Daarmee komt de overprogrammering in 2026 uit op € 266 miljoen.

Desalderingen

Dit betreft een verhoging van € 10,1 miljoen als gevolg van aanpassing van de uitvoeringsplanning HWBP (€ 8,5 miljoen), hogere ontvangsten project Dijkversterking en herstel steenbekleding (€ 0,7 miljoen) en een terugvordering van provincie Flevoland voor het project N307/Roggebot-sluis € 0,9 miljoen.

Artikel 1.03 Studiekosten

De verhoging van het beschikbare bedrag met € 4,6 miljoen is kleiner dan de gehanteerde norm en wordt daarom niet nader toegelicht (zie de leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangsten worden verhoogd met € 24,3 miljoen in 2026. Dit betreft ontvangsten HWBP die over de jaren heen budgettair neutraal verschuiven als gevolg van de aanpassing van de uitvoeringsplanning HWBP (€ 7,5 miljoen). Daarnaast wordt het saldo 2025 verwerkt hetgeen een verhoging in 2026 betekent van € 8,4 miljoen en enkele kleinere mutaties van per saldo een verhoging van € 8,4 miljoen.

Budgetflexibiliteit

Tabel 5 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	70%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	30%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	

3.2 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van de uitvoering artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening (bedragen x € 1.000)											
2	Investeren in zoetwatervoorziening	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
		Ontwerp	Via	Vastge-	1e	1e	2027	2028	2029	2030	2031
		Begroting	NvW'en	stelde	Suppletoi	Sreuppletoire					
		(1)	Amendemen	Bteengroting	Begroting	Begroting	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
			(2)	(3)	(4)	(5)					
	Verplichtingen	38.429		38.429	23.755	62.184	7.415	- 9.082	9.475	3.236	0
	Uitgaven	58.406		58.406	9.035	67.441	- 6.271	6.123	10.472	3.704	0
	waarvan juridisch verplicht										
2.02	Ontwikkeling zoetwatervoorziening	56.083		56.083	8.155	64.238	- 6.455	6.123	10.472	3.704	0
2.02.01	Planning zoetwatervoorziening	0		0		0					
2.02.02	Aanleg zoetwatervoorziening	56.083		56.083	8.155	64.238	- 6.455	6.123	10.472	3.704	0
2.03	Studiekosten	2.323		2.323	880	3.203	184	0			
2.03.01	Studie en onderzoekskosten Deltaprogramma	2.323		2.323	880	3.203	184	0			
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS				450	450					
	Ontvangsten				0	0					
2.09	Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen				0	0					
02.09.01	Ontvangsten zoetwatervoorzieningen				0	0					

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingenverhoging met € 23,8 miljoen betreft de verwerking van het saldo 2025 € 39,6 miljoen, een verplichtingschuif naar latere jaren ten behoeve van het Deltaprogramma zoetwater € -9,0 miljoenen en een budgetoverheveling van bevaarbaarheid jachthavens naar de investeringsruimte (artikel 5.03) ad € -5,0 miljoen omdat de subsidieregeling van bevaarbaarheid jachthavens wordt niet verlengd. Diverse kleinere mutaties van per saldo € -1,8 miljoen.

Uitgaven

Artikel 2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening

De verhoging bij Voorjaarsnota met € 8,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2025 (verhoging met € 15,3 miljoen), overboekingen binnen DF van € 6,5 miljoen, een kasschuif naar latere jaren € -13,8 miljoen en enkele kleinere boekingen van per saldo € -0,1 miljoen.

Saldo 2025

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 15,3 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Overboeking binnen DF

Een budgetoverheveling van de subsidieregeling bevaarbaarheid jachthavens (artikel 2.03) naar deltaprogramma zoetwater ad € 3,9 miljoen Deze overboeking is mogelijk omdat de subsidie van bevaarbaarheid jachthavens niet wordt verlengd.

Abusievelijk werden in de Najaarsnota 2025 middelen vanuit het Deltaplan zoetwater overgeboekt naar het programma aanpak grote wateren (artikel 7.02) overgeboekt. Dit wordt met een overboeking van € 2,6 miljoen gecorrigeerd.

Kasschuiven

Een kasschuif waarbij € 13,8 miljoen vanuit 2026 naar latere jaren wordt verschoven. Met deze kasschuif worden de beschikbare bedragen in overeenstemming gebracht met de programmering van het deltaplan zoetwater.

Artikel 2.03 Studiekosten

De verhoging van het beschikbare bedrag met € 0,9 miljoen is kleiner dan de gehanteerde norm en wordt daarom niet nader toegelicht (zie de leeswijzer).

Budgetflexibiliteit

Tabel 7 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	95%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	5%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	

3.3 Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van de uitvoering artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing (bedragen x € 1.000)

3	Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	Stand Ontwerp	Mutaties Via	Stand Vastge-	Mutaties 1e	Stand 1e	Mutaties 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Mutaties 2031			
		Begroting NvW'en (1) Amendemen		stelde (2) Begroting		Suppletoire (3) Begroting		Sreuppletoire (4) Begroting		(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
		(2)	(3)	(4)	(5)									
	Verplichtingen	474.332	474.332	12.454	486.786	120.145	23.955	19.517	19.529	2.443				
	Uitgaven	486.928	486.928	- 6.562	480.366	104.021	89	62	59	152				
	waarvan juridisch verplicht													
3.01	Exploitatie	14.649	14.649	- 100	14.549	- 100	- 64	- 90	- 94					
3.01.01	Exploitatie watermanagement	14.649	14.649	- 100	14.549	- 100	- 64	- 90	- 94					
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	14.649	14.649	- 100	14.549	- 100	- 64	- 90	- 94					
3.02	Onderhoud en vernieuwing	472.279	472.279	- 6.462	465.817	104.121	153	152	153	152				
3.02.01	Onderhoud waterveiligheid	318.095	318.095	- 1.136	316.959	88.301								
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	318.095	318.095	- 1.136	316.959	88.301								
3.02.02	Onderhoud zoetwatervoorziening	115.193	115.193	- 9.594	105.599	445	153	152	153	152				

	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	115.193		115.193	- 9.594	105.599	445	153	152	153	152
3.02.03	Vernieuwing	38.991		38.991	4.268	43.259	15.375	0	0	0	0
3	Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	Stand Ontwerp Begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Amendemen (2)	Stand Vastge- stelde Bteengroting (3)	Mutaties 1e Suppletoi Begroting (4)	Stand 1e Sreuppletoire Begroting (5)	Mutaties 2027 (7)	Mutaties 2028 (8)	Mutaties 2029 (9)	Mutaties 2030 (10)	Mutaties 2031 (11)

Ontvangsten

Toelichting Verplichtingen

De verhoging van het verplischtingenbedrag met € 12,5 miljoen betreft de verwerking van het saldo 2025 (verhoging met € 16,1 miljoen), een verplichtingschuif vanuit latere jaren naar 2026 (€ 7,2 miljoen), afboeking in verband met terugboeking naar artikel 5.04 reserveringen (€ -10,3 miljoen) en diverse kleinere mutaties van per saldo € -0,5 miljoen.

Uitgaven

(1) Exploitatie

De verlaging van het beschikbare bedrag met € -0,1 miljoen is kleiner dan de gehanteerde norm en wordt daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

(2) Onderhoud en vernieuwing

De verlaging bij Voorjaarsnota met € -6,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2025 (verlaging met € -8,9 miljoen), een overboeking binnen DF van € -10,7 miljoen, een kasschuif vanuit latere jaren € 13,1 miljoen.

Saldo 2025

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € -8,9 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Overboekingen binnen DF

In 2026 wordt € -10,3 miljoen teruggeboekt naar artikel 5.04 Reserveringen. Eerder heeft RWS budget ontvangen voor het uitvoeren van opdrachten Zoetwater. Thans is gebleken dat dit budget niet noodzakelijk is en wordt derhalve met deze mutatie teruggeboekt naar de reservering zoetwater.

In 2027 wordt aan dit artikel vanuit de investeringsruimte € 71,4 miljoen toegevoegd voor excessieve prijsstijgingen en € 33,4 miljoen voor exogene tegenvallers op onderhoud. De tegenvallers betreffen herstelkosten, inclusief gevolgschade stuw Borgharen als gevolg van een schip dat tegen de stuw aangevaren is € 22,1 miljoen. De overlaatdam Bosscherveld is eerder doorbroken. Gebleken is dat de overlaat ontworpen is voor 0,5 meter verval, maar de praktijk is dat 2,5 meter verval kan voorkomen. Voor de aanpassing wordt thans € 11,3 miljoen aan het projectbudget toegevoegd.

Kasschuiven

Een kasschuif waarbij € 13,1 miljoen vanuit latere jaren naar 2026 wordt verschoven. Met deze kasschuif worden de beschikbare bedragen in overeenstemming gebracht met de programmering van het vernieuwingsprogramma.

Budgetflexibiliteit

Tabel 9 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	100%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	

3.4 Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van de uitvoering art. 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet (bedragen x € 1.000)

4	Experimenteren cf. art. III Deltawet	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
		Ontwerp	Via	Vastge-	1e	1e	2027	2028	2029	2030	2031
		Begroting (1)	NvW'Amendemen (2)	en stelde Bteengroting (3)	Suppletoire Begroting (4)	Sreuppletoire Begroting (5)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
Verplichtingen		46.875		46.875	-20.204	26.671	-37.859	3.981	4.156	9.904	1.301
Uitgaven		90.242		90.242	967	91.209	-8.238	5.124	3.590	4.369	31.193
waarvan juridisch verplicht											
4.02	GIV/PPS	90.242		90.242	967	91.209	-8.238	5.124	3.590	4.369	31.193
4.02.01	GIV/PPS	90.242		90.242	967	91.209	-8.238	5.124	3.590	4.369	31.193
Ontvangsten											

Toelichting Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 20,2 miljoen betreft de verwerking van het saldo 2025 (verhoging € 4,6 miljoen), overboeking binnen het DF € 4,1 miljoen en een verplichtingschuif naar latere jaren € -28,9 miljoen.

Deze posten zijn gerelateerd aan de hieronder toegelichte kasmutaties.

Uitgaven

De verhoging bij Voorjaarsnota van € 1,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2025 (verhoging met € 17,9 miljoen), een overboeking binnen DF van € 4,1 miljoen en een kasschuif naar latere jaren € -21,1 miljoen.

Saldo 2025

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 17,9 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Overboeking binnen DF

Vanuit artikel 1 wordt in 2026 € 44,4 miljoen, waarvan € 4,1 miljoen in 2026, naar dit artikel teruggeboekt. De reden hiervoor is dat het onderhoud Bestaande Spuimiddelen Den Oever onderdeel uitmaakt van het DBFM-contract Afsluitdijk.

Kasschuiven

De kasschuif waarbij € -21,1 miljoen vanuit latere jaren wordt verschoven betreft het project Afsluitdijk. Met deze kasschuif worden de beschikbare bedragen in overeenstemming gebracht met de programmering van het onderhoud Bestaande Spuimiddelen Den Oever.

Budgetflexibiliteit

Tabel 11 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	100%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	

3.5 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van uitvoering art. 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven (bedragen x € 1.000)

5	Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
		Ontwerp	Via	Vastge-	1e	1e	2027	2028	2029	2030	2031
		Begroting	NvW'en	stelde	Suppletois	Sreuppletoire					
		(1)	Amendemen	Bteengroting	Begroting	Begroting	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
			(2)	(3)	(4)	(5)					
Verplichtingen		418.063		418.063	24.502	442.565	4.418	36.168	57.412	32.785	4.558
Uitgaven		421.434		421.434	29.689	451.123	4.418	36.168	57.412	32.785	4.558
waarvan juridisch verplicht											
5.01	Apparaat	338.290		338.290	9.290	347.580	1.704	- 2.573	- 10.930	- 22.809	- 22.938
5.01.01	Staf Deltacommissaris	1.923		1.923	238	2.161	- 14	- 29	- 209	- 296	- 296
5.01.02	Apparaatskosten RWS	336.367		336.367	9.052	345.419	1.718	- 2.544	- 10.721	- 22.513	- 22.642
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	336.367		336.367	9.052	345.419	1.718	- 2.544	- 10.721	- 22.513	- 22.642
5.02	Overige uitgaven	31.025		31.025	- 1.180	29.845	375	375	375	- 25	
5.02.01	Overige netwerkgebonden uitgaven	28.909		28.909	- 1.009	27.900	375	375	375	- 25	
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	28.909		28.909	- 1.009	27.900	375	375	375	- 25	
5.02.02	Programma-uitgaven DC	2.116		2.116	- 171	1.945					
5.03	Investeringsruimte	43.128		43.128	3.025	46.153	2.339	38.606	67.967	63.679	27.496
5.03.01	Programmaruimte	43.128		43.128	3.025	46.153	2.339	38.606	67.967	63.679	27.496
5.03.02	Beleidsruimte										
5.04	Reserveringen	8.991		8.991	18.554	27.545		- 240		- 8.060	
5.04.01	Reserveringen	8.991		8.991	18.554	27.545		- 240		- 8.060	
Saldo					159.602	159.602					
5.10	Nadelig Saldo afgesloten rekeningen				159.602	159.602					
05.10.01	Nadelig Saldo afgesloten rekeningen				159.602	159.602					

Toelichting Verplichtingen

De mutaties op de verplichtingen zijn volledig gerelateerd aan de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil in bedrag betreft hoofdzakelijk de mutatie Bestaande Spui Middelen waar de verplichtingenmutatie in 2026 € 125,8 miljoen bedraagt en de kasmutatie € 2,3 miljoen.

5.01 Apparaat

De verhoging in 2026 met € 9,3 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit de volgende mutaties,

Een verhoging van € 5,1 miljoen, ten laste van de investeringsruimte, ter financiering van de verruiming van het aantal IKB-uren in de CAO RIJK 2022-2024. De mogelijkheid tot het kopen van IKB-uren met het IKB budget en het kunnen storten van maximaal 36 uur compensatieverlof in het IKB-spaarverlof is een aanzienlijke stijging zichtbaar van het totaal aantal verlofuren ultimo het jaar en de hiermee samenhangende kortlopende schuld op de balans van het agentschap RWS van IenW. Diverse kleinere mutaties van per saldo € 4,2 miljoen.

Vanaf 2027 is de in het coalitieakkoord opgenomen taakstelling efficiency verwerkt. Deze taakstelling betreft op het DF € -1,8 miljoen in 2027 oplopend naar € -7 miljoen structureel.

Vanaf 2029 is de in het coalitieakkoord opgenomen taakstelling Vernieuwing Rijk verwerkt. Deze taakstelling betreft op het DF in 2029 € -6,4 miljoen oplopend naar € -15,8 miljoen structureel.

Artikel 5.02 Overige uitgaven

De verlaging van het beschikbare bedrag met € -1,2 miljoen is kleiner dan de gehanteerde norm en wordt daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

5.03 Investeringsruimte

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 3,0 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit volgende mutaties, een verhoging ad € 4,9 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2025, kasschuiven naar latere jaren van € -8,0 miljoen, overboekingen binnen het DF € -36,8 miljoen en het toevoegen van de loon- en prijsbijstelling 2026 € 42,9 miljoen.

Saldo 2025

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 4,9 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Overboekingen binnen het DF

Vanuit de investeringsruimte wordt € -82 miljoen, waarvan € -41 miljoen in 2026, aan de beschikbare middelen voor de KRW toegevoegd (artikel 7.01).

Diverse meevallers op projecten worden aan de investeringsruimte toegevoegd € 158 miljoen, waarvan € 5,3 miljoen in 2026. De belangrijkste is het project Bestaande Spui Middelen € 152,8 miljoen waar de middelen teruggeboekt worden naar de investeringsruimte in afwachting van verdere besluitvorming over de spuiopgave. Enkele kleinere boekingen van per saldo € -1,1 miljoen.

Kasschuiven

Middels overboekingen binnen het Deltafonds wordt in verschillende jaren een beroep gedaan op de investeringsruimte. Met de kasschuif, waarmee € -8,0 miljoen wordt verschoven naar latere jaren, wordt de investeringsruimte in lijn gebracht met het beroep dat wordt gedaan op de investeringsruimte.

In 2027 wordt aan artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing, vanuit de investeringsruimte € 71,4 miljoen toegevoegd voor excessieve prijsstijgingen en € 33,4 miljoen voor exogene tegenvallers op onderhoud. De tegenvallers betreffen herstelkosten, inclusief gevolgschade stuw Borgharen als gevolg van een schip dat tegen de stuw aangevaren is € 22,1 miljoen. De overlaatdam Bosscherveld is eerder doorbroken. Gebleken is dat de overlaat ontworpen is voor 0,5 meter verval, maar de praktijk is dat 2,5 meter verval kan voorkomen. Voor de aanpassing wordt thans € 11,3 miljoen aan het projectbudget toegevoegd.

Prijsbijstelling 2026

Loonbijstelling 2026

Dit betreft de toevoeging van de toegekende loon- en prijsbijstelling tranche 2026, € 42,9 miljoen in 2026. In de MJN26 is besloten dat een deel van de prijsbijstelling tranche 2026 vanaf 2028 wordt ingehouden. De loon- en prijsbijstelling wordt in de eerste suppletoire begroting 2026 op artikel 5 Investeringsruimte geparkeerd. Bij de Ontwerpbegroting 2027 worden deze gelden verdeeld over de budgetten van de projecten en programma's welke geïndexeerd moeten worden.

5.04 Reserveringen

In 2026 wordt vanuit artikel 3.02 € 10,3 miljoen teruggeboekt naar artikel 5.04 Reserveringen. Eerder heeft RWS budget ontvangen voor het uitvoeren van opdrachten Zoetwater. Thans is gebleken dat dit budget niet noodzakelijk is en wordt derhalve met deze mutatie teruggeboekt naar de reservering zoetwater. Daarnaast wordt ten behoeve van de reservering Ruimte voor de rivier 2.02 met een kasschuif uit latere jaren € 8,3 miljoen aan 2026 toegevoegd.

5.10 Saldo afgesloten rekeningen

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 159,6 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2025.

Budgetflexibiliteit

Tabel 13 Geschatte budgetflexibiliteit	
	2026
juridisch verplicht	84%
bestuurlijk gebonden	
beleidsmatig gereserveerd	16%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	

3.6 Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van uitvoering art. 7 Investeren in waterkwaliteit (bedragen x € 1.000)											
7	Investeren in waterkwaliteit	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Stand	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties	
		Ontwerp	Via	Vastge-	1e	1e	2027	2028	2029	2030	
		Begroting	NvW'en	stelde	Suppletoi	Sreuppletoire	(7)	(8)	(9)	(10)	
		(1)	Amendemen	Bteengroting	Begroting	Begroting	(7)	(8)	(9)	(10)	
			(2)	(3)	(4)	(5)				(11)	
	Verplichtingen	377.277		377.277	261.989	639.266	337	- 611	22.389	- 34.656	- 10.624
	Uitgaven	253.564		253.564	72.479	326.043	11.613	14.036	- 234	5.356	- 57
	waarvan juridisch verplicht										
7.01	Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water	143.158		143.158	56.391	199.549	22.600	21.255			
7.01.01	Real.progr.Kaderrichtlijn water	143.158		143.158	56.391	199.549	22.600	21.255			
7.02	Ontwikkeling waterkwaliteit	85.854		85.854	8.410	94.264	- 9.186	- 5.308	1.855	5.789	- 57
7.02.01	Aanleg waterkwaliteit	76.895		76.895	8.166	85.061	- 10.090	- 6.015	249	5.789	- 57
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	106		106		106					
7.02.02	Planning waterkwaliteit	8.959		8.959	244	9.203	904	707	1.606		
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.517		8.517	555	9.072	1.725	1.125	25		
7.03	Studiekosten waterkwaliteit	24.552		24.552	7.678	32.230	- 1.801	- 1.911	- 2.089	- 433	
7.03.01	Studiekosten waterkwaliteit	24.552		24.552	7.678	32.230	- 1.801	- 1.911	- 2.089	- 433	
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	908		908	1.152	2.060	- 129	- 40	- 218	- 129	
	Ontvangsten	225		225	959	1.184	3.600	1.255			
7.09	Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit	225		225	959	1.184	3.600	1.255			
7.09.01	Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit	225		225	959	1.184	3.600	1.255			

Toelichting Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 261,7 miljoen, betreft de verwerking van het saldo 2025 (verhoging € 160,9 miljoen), overboeking binnen het DF € 40,5 miljoen en een verplichtingschuif vanuit latere jaren € 64,0 miljoen. Diverse kleinere mutaties van per saldo € -3,7 miljoen. Deze posten zijn gerelateerd aan de hieronder toegelichte kasmutaties.

Uitgaven

Artikel 7.01 Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 56,4 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit volgende mutaties, een verhoging ad € 15,3 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2025, Daarnaast wordt vanuit de investeringsruimte € 82 miljoen, waarvan € 41 miljoen in 2026, aan de beschikbare middelen voor de KRW toegevoegd.

Artikel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 8,4 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit volgende mutaties, een verhoging ad € 6,5 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2025, een kasschuif vanuit latere jaren € 7,4 miljoen. Deze kasschuif betreft met name het programma aanpak grote wateren. Diverse kleinere mutaties van per saldo € 5,5 miljoen.

Artikel 7.03 Studiekosten

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 7,7 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit volgende mutaties, een verhoging ad € 9,2 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2025, overboekingen naar hoofdstuk XII van per saldo € -2,1 miljoen. Deze overboeking betreft met name de financiering van RIVM-opdrachten. Enkele kleinere boekingen van per saldo € 0,6 miljoen.

Budgetflexibiliteit

Tabel 15 Geschatte budgetflexibiliteit	
	2026
juridisch verplicht	87%
bestuurlijk gebonden	13%
beleidsmatig gereserveerd	
nog niet ingevuld/vrij te besteden	

Tabel 16 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid (bedragen x € 1.000)

1 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikel 1 Investeren in waterveiligheid		613.490	683.144	631.632	479.987	616.044	470.692	489.619	541.025	451.429	517.796	575.662	744.587	760.654	503.809
Bijdrage Mobiliteitsfonds herijking instandhouding	800	800													
Desalderingen	8.907	8.738	149	20											
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid	241.014	35.369	-3.948	-6.578	16.095	18.838	38.263	31.285	35.538	35.471	-37.390	40.051	931	21.392	7.535
Kaderaanpassing Voorjaarsbesluitvorming	0	225.000	225.000												
Overboeking Klimaatbestendige netwerken Hoofdwatersysteem fase 2 naar artikel 5	-3.011	-852	-746	-746	-667										
Overboeking Meevaller diverse projecten naar artikel 5	158.158	-5.465	25.929	44.765	43.263	38.736									
Overboeking ministeries	-2.111	710	-1.387	-368	-316	-250	-250	-250							
Overboeking Rvdr 2.0 inrichten tijdelijk regieteam en sedimentatiesuppleties naar artikel 3 en 5	-3.042	-1.481	-1.561												
Overboeking ter dekking landelijk waterkwaliteitsmodel van artikel 7	350	100	250												
Overboeking van BSM naar DBFM Afsluitdijk naar artikel 4	44.408	-4.130	-1.400	-1.400	-1.651	-4.100	31.727								
Saldo 2025: Investeren in waterveiligheid	233.921	233.921													
Mutaties Voorjaarsnota 2026	24.868	259.572	53.837	61.992	61.924	70.240	31.535	35.538	35.471	-37.390	40.051	931	21.392	7.535	
Uitgavenstand eerste suppletore wet 2026 Investeren in waterveiligheid	638.358	423.572	577.795	417.995	554.120	400.452	458.084	505.487	415.958	480.406	535.611	745.518	739.262	511.344	
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 01.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	166.339	145.047	183.885	189.849	193.317	213.898	215.462	199.490	224.246	198.498	204.292	194.065	195.597	189.807	
Desaldering	6.921	8.388	149	-1.616											
Kasschuiven Ontvangsten Investeren in waterveiligheid	241.014	7.478	21.932	16.247	-3.046	19.458	38.409	-37.990	38.059	38.893	38.583	-41.574	1.935	-1.630	1.530
Saldo 2025: Investeren in waterveiligheid ontvangsten	8.439	8.439													
Mutaties Voorjaarsnota 2026	24.305	22.081	-17.863	-3.046	19.458	38.409	-37.990	38.059	38.893	38.583	-41.574	1.935	-1.630	1.530	
Ontvangstenstand eerste suppletore wet 2026 artikelonderdeel 01.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	190.644	167.128	166.022	186.803	173.859	175.489	177.472	161.431	185.353	159.915	162.718	196.000	193.967	191.337	

Tabel 17 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening (bedragen x € 1.000)

2 Investeren in zoetwatervoorziening	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening		58.406	57.566	46.081	2.731	14	267	267	267	267	267	267	267	267	267
Desaldering Zoetwatervoorziening	150	150													
Kasschuiven Investeren in zoetwatervoorziening	8.000	-14.028	-6.271	6.123	10.472	3.704	8.000								
Overboeking naar Zoetwatervoorziening maatregelen F3 van artikel 5	-5.000	-5.000													
Overboeking PAGW van artikel 7	2.573	2.573													
Saldo 2025 Investeren in zoetwatervoorziening	25.340	25.340													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		9.035	-6.271	6.123	10.472	3.704	8.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgavenstand eerste supplettoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		67.441	51.295	52.204	13.203	3.718	8.267	267	267	267	267	267	267	267	267
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 02.09 Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen															
Desaldering Zoetwatervoorziening	150	150													
Saldo 2025 Investeren in zoetwatervoorziening	-150	-150													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangstenstand eerste supplettoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 18 Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing (bedragen x € 1.000)

Ontwerpbegroting 2026 artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	486.928	472.855	513.297	520.010	457.457	570.718	667.901	641.965	666.411	674.114	674.620	679.788	679.786	630.511
E&O Exogene tegenvallers van artikel 5	33.437	33.437												
Excessieve prijsstijgingen van artikel 5	71.375	71.375												
LVVN: Vis in de delta	- 542	- 100	- 100	- 64	- 90	- 94	- 94							
Overboeking dekking realisatie van duurzame infra naar artikel 5	- 1.894	- 947	- 947											
Overboeking restsaldo Planstudie Zoetwater naar artikel 5	- 10.254	- 10.254												
Overboeking PAGW van artikel 7	1.524	253	152	153	152	153	152	153	152	152	52			
Overboeking Programmteam DuLo van artikel 5	- 378	- 189	- 189											
Overboeking Rvdr 2.0 inrichten tijdelijk regieteam en sedimentatiesuppleties van artikel 1	555	262	293											
Overboeking tbv Onderzoek mee- en tegenvallers van artikel 5	145	145												
Saldo 2026 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	4.268	4.268												
Mutaties Voorjaarsnota 2026	- 6.562	104.021	89	62	59	58	153	152	152	52	0	0	0	0
Uitgavenstand eerste suppletore wet 2026														
Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	480.366	576.876	513.386	520.072	457.516	570.776	668.054	642.117	666.563	674.166	674.620	679.788	679.786	630.511

Tabel 19 Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet (bedragen x € 1.000)

4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet															
		90.242	86.572	61.311	61.525	61.060	59.891	59.771	62.705	62.761	59.905	59.412	56.386	35.120	53.117
Kasschuiven Experimenten cf. art. III Deltawet	0	-21.070	-9.638	3.724	1.939	269	-534	-6.289	-2.814	-3.715	-1.486	-1.816	711	19.469	21.250
Overboeking van BSM naar DBFM Afsluitdijk van artikel 1	44.408	4.130	1.400	1.400	1.651	4.100	31.727								
Saldo 2023 Experimenteren cf art III Deltawet	17.907	17.907													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		967	-8.238	5.124	3.590	4.369	31.193	-6.289	-2.814	-3.715	-1.486	-1.816	711	19.469	21.250
Uitgavenstand eerste suppletioire wet 2026 Experimenteren cf. art. III Deltawet		91.209	78.334	66.435	65.115	65.429	91.084	53.482	59.891	59.046	58.419	57.596	57.097	54.589	74.367

Tabel 20 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven (bedragen x € 1.000)

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		421.434	446.095	496.591	482.054	558.703	771.885	643.492	614.195	719.351	716.351	714.192	527.475	525.430	771.622
CA Efficiency taakstelling	- 80.935		- 1.843	- 3.627	- 5.385	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008	- 7.008
CA Taakstelling Vernieuwing Rijksdienst	164.533				- 6.403	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813	- 15.813
E&O Exogene tegenvallers naar artikel 3	- 33.437		- 33.437												
Excessieve prijsstijgingen naar artikel 3	- 71.375		- 71.375												
Kasschuiven: Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	0	302	51.174	- 14.750	- 1.280	- 10.535	293	293	293	293	293	293	293	293	- 27.255
Prijsbijstelling 2026	397.699	41.313	50.310	29.250	25.277	26.099	26.031	24.027	24.172	23.765	25.070	25.885	25.786	25.653	25.061
Loonbijstelling 2026	20.422	1.585	1.537	1.507	1.498	1.476	1.465	1.452	1.415	1.415	1.415	1.414	1.418	1.413	1.413
Meevaller diverse projecten	168.412	15.719	25.929	44.765	43.263	38.736									
Overboeking dekking realisatie van duurzame infra van artikel 3	1.894	947	947												
Overboeking Klimaatbestendige netwerken Hoofdwatersysteem fase 2 naar artikel 1	3.011	852	746	746	667										
Overboeking ministeries	- 6.034	- 983	- 268	- 328	- 466	- 299	- 410	- 410	- 410	- 410	- 410	- 410	- 410	- 410	- 410
Overboeking Programma MONS naar artikel 7	645	129	129	129	129	129									
Overboeking Programmteam DuLo naar artikel 3	378	189	189												
Overboeking reservering KRW naar artikel 7	- 82.000	- 41.000	- 21.000	- 20.000											
Overboeking Rvdr 2.0 inrichten tijdelijk regieteam en sedimentatiesuppleties van artikel 1	2.487	1.219	1.268												
Overboeking tbv Onderzoek mee- en tegenvallers naar artikel 3	- 145	- 145													
Overboeking Zoetwatervoorziening maatregelen F3 naar artikel 2	5.000	5.000													
Saldo 2025: Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	4.800	4.800													
Tegenvaller ontvangsten	- 1.986	- 350	- 1.636												
Mutaties Voorjaarsnota 2026	29.577	4.306	36.056	57.300	32.785	4.558	2.541	2.649	2.242	3.547	4.361	4.266	4.128	- 24.012	
Uitgavenstand ontwerpbegroting 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	451.011	450.401	532.647	539.354	591.488	776.443	646.033	616.844	721.593	719.898	718.553	531.741	529.558	747.610	

Tabel 21 Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit (bedragen x € 1.000)

7 Investeren in waterkwaliteit	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikel 7 Investeren in waterkwaliteit		253.564	471.915	184.034	212.151	108.162	54.843	67.801	55.198	15.004	789	552	552	446	446
Desalderingen	5.080	225	3.600	1.255											
Kasschuiven: Investeren in waterkwaliteit	0	6.905	-9.385	-4.766	1.918	5.942	95	-709	0	0	0	0			
Overboeking ministeries	-11.040	-3.623	-3.071	-2.171	-1.871	-304									
Overboeking PAGW naar artikel 2	-2.573	-2.573													
Overboeking PAGW naar artikel 3	-1.524	-253	-152	-153	-152	-153	-152	-153	-152	-152	-52				
Overboeking Programma MONS van artikel 5	-645	-129	-129	-129	-129	-129									
Overboeking reservering KRW van artikel 5	82.000	41.000	21.000	20.000											
Overboeking ter dekking landelijk waterkwaliteitsmodel naar artikel 1	-350	-100	-250												
Saldo 2025: Investeren in waterkwaliteit	31.027	31.027													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		72.479	11.613	14.036	-234	5.356	-57	-862	-152	-152	-52	0	0	0	0
Uitgavenstand eerste supplettoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		326.043	483.528	198.070	211.917	113.518	54.786	66.939	55.046	14.852	737	552	552	446	446
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 07.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		225													
Desaldering ontvangsten KRW	5.080	225	3.600	1.255											
Saldo 2026 Investeren in waterkwaliteit ontvangsten	734	734													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		959	3.600	1.255	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangstenstand eerste supplettoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		1.184	3.600	1.255	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2 Bijlage 2: Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

- –van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
- –van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

De stand vorig in de kolom Kasbudget 2026 betreft de stand OW 2026. De stand vorig in de kolom Projectbudget betreft de stand tweede suppletoire begroting 2025.

Artikel 1 Investerings in waterveiligheid

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Tabel 22 Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma							
	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project HWBP-2					2027	2027	
Projecten Nationaal							
HWBP-2 Rijksprojecten	1		170	170			
HWBP-2 Waterschapsprojecten	22	8	2.674	2.659			1
Overige projectkosten (Programmabureau) afrondingen		1	40	50			2
Programma	23	9	2.884	2.879			
Begroting (DF 1.01.01/02)	23	9					

Toelichting

1. Aan het projectbudget HWBP-2 Waterschapsprojecten wordt € 15 miljoen toegevoegd ter financieringen van indexering van project Lekdijk.
2. Het projectbudget Overige projectkosten wordt met € 10 miljoen verlaagd als gevolg van actualisering van de projectkosten.

Tabel 23 Ruimte voor de rivier							
	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project RvdR					2019	2019	
Projecten Nationaal							
Projectbudget RvdR afrondingen	2	4	2.242	2.246			
Programma	2	4	2.242	2.246			
Begroting (DF 1.01.03)	2	4					

Tabel 24 Maaswerken

	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Maaswerken							
Projecten Zuid-Nederland							
Grensmaas	11	2	121	121	2017/2027	2017/2027	
Zandmaas af rondingen	0	1	391	391	2021	2021	
Programma	11	3	512	512			
Begroting (DF 1.01.04)	11	3					

Tabel 25 Realisatieprogramma waterveiligheid

	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Programma HWBP							
HWBP Rijksprojecten	22	55	780	780			
HWBP Waterschapsprojecten	588	613	8.349	8.610			1
HWBP Overige projectkosten (programmabureau)	18	12	248	229			2
Beoordelings- en Ontwerpinstrumentarium 2035	10	8	45	45			
Zandhonger Oosterschelde			11	12			
Landelijk Verbeterprogramma Regionale Rijkskeringen	3	2	15	15			
Kennisprogramma Zeespiegelstijging	1	1	10	10			
Meanderende Maas	2	3	9	9			
Projecten Noord-Nederland							
Afsluitdijk	2	1	18	18			
Afsluitdijk Bestaande Spuisluis	3	6	9	207			3
Projecten Oost-Nederland							
Kribverlaging Pannerdensch Kanaal			29	29	2023	2023	
IJsseldelta 2e fase (Reevesluis)			93	93	2021	2021	
Monitoring Langsdammen Waal	1	1	5	5			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Overige onderzoeken en kleine projecten			88	88			
Dijkversterking en herstel steenbekleding	1		828	827			
Projecten Zuid-Nederland							
Beekdalen	15	9	310	310			
af rondingen		- 1					
Programma	666	710	10.847	11.287			
Begroting (DF 1.02.02)	411	436					
Overprogrammering (-)	- 255	- 274					

Toelichting

1. Het projectbudget HWBP-waterschapsprojecten wordt met € 261 miljoen verlaagd met name doordat de komende jaren minder ontvangsten worden gegenereerd dan eerder was begroot.
2. Het projectbudget HWBP-Overige projectkosten wordt met € 16 miljoen verhoogd in verband met een toevoeging vanuit HWBP waterschappen ter financiering van de overige projectkosten.

Tabel 26 Verkenningen en planuitwerking wat rveiligheid

Projectomschrijving	Budget		Openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projecten Nationaal					
Reservering Areaalgroei	25	28			
Ruimte voor de rivier 2.0	159	162	2029	2029	
Projecten Noordwest-Nederland					
EPK Planuitw. en verkenningen Waterveiligheid	8	10			
Projecten Zuid-Nederland					
Rivierverruiming Rijn en Maas	280	280			
Projecten Oost-Nederland					
IJsseldelta 2e fase afronding	120	119	2024	2024	
Totaal programma planuitwerking en verkenning	592	599	0	0	
Begroting DF 1.02.01	592	599			

Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Tabel 27 Realisatieprogramma zoetwatervoorziening

Projectomschrijving	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Deltaplan Zoetwater Fase 1	5	5	78	79	2026	2026	
Deltaplan Zoetwater Fase 2	56	48	243	240	2027	2027	
Impulsregeling ruimtelijke adaptie			167	167			
Waterbewust leven	2	2	7	7			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Ecologische maatregelen Markermeer		1	10	10	2023	2023	
Besluit Beheer Haringvlietsluizen	1	1	85	85	2018/2030	2018/2030	
Afrondingen		- 1					
Programma	64	56	590	588			
Begroting (DF 2.02.02)	64	56					

Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Tabel 28 Programma vernieuwing

Mutaties Voorjaarsnota (Bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Programma vernieuwing	54	45	2.533	2.517	Divers	Divers	1
Totaal programma	54	45					
Begroting DF 3.02.03	43	39					
Overprogrammering (-)	- 11	- 6					

Toelichting

- In verband met excessieve prijsstijgingen wordt het programmabudget vernieuwing met € 15 miljoen verhoogd.

Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Tabel 29 Geïntegreerde contractvormen/PPS							
Projectomschrijving	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Afsluitdijk	91	90	2.123	2.079	2025	2025	1
Totaal programma	91	90					
Begroting DF 4.02.01	91	90					

Toelichting

- Vanuit artikel 1 wordt € 44,4 miljoen aan het projectbudget Afsluitdijk toegevoegd. De reden hiervoor is dat het onderhoud Bestaande Spuimiddelen Den Oever onderdeel uitmaakt van het DBFM-contract Afsluitdijk.

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Projectomschrijving	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
KRW 1e tranche			30	30			
KRW 2e en 3e tranche afrondingen	200	143	1016	932	2027	2027	1
Totaal programma	200	143	1.046	962			
Begroting DF 7.01.01	200	143					

Toelichting

- Vanuit de investeringsruimte wordt € 82 miljoen aan het programmabudget KRW 2e en 3e tranche toegevoegd ter dekking van de hogere kosten. Daarnaast is het programmabudget verhoogd in verband met een desaldering.

Tabel 31 Realisatieprogramma waterkwaliteit							
Projectomschrijving	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
Bijdrageregeling medicijnresten	33	34	61	61			
Verruiming vaargeul Westerschelde			26	26			
Natuurcompensatie Perkpolder			7	7			
DAW Projecten (subsidies aan o.a. Kadaster, LTO)	7	5	26	29			1
Grote wateren afrondingen	45	38	598	603	2032	2032	
Totaal programma	85	77	718	726			
Begroting DF 7.02.01	85	77					

Toelichting

1. Vanuit het projectbudget DAW (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) wordt € 3 miljoen overgeboekt naar hoofdstuk XII ter financiering van de geplande activiteiten vanuit het Kadaster voor de DAW over de jaren 2027-2029.

Tabel 32 Verkenning en planuitwerking waterkwaliteit

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
EPK Planuitwerking en verkenningen Waterkwaliteit	23	25			
Projecten Zuid-Nederland					
Grevelingen	111	111			
Totaal programma planuitwerking en verkenning	134	136	0	0	
Begroting DF 7.02.02	134	136			

